

# **В І Д Г У К**

офіційного опонента

Громченка Валерія Васильовича на дисертацію

**Ло Чже**

**«Трактовка партії соліста у жанрі українського концерту для труби  
другої половини XX – початку XXI століть в аспекті динаміки  
композиторського мислення»,**

подану на здобуття наукового ступеня

доктора філософії

Галузь знань 02 – «Культура і мистецтво»

Спеціальність 025 – «Музичне мистецтво»

«Основним якісним показником виконавської техніки трубача було й надалі залишається володіння якісним звуком, широким діапазоном та досконалою технікою позиційної гри. ... Тому, завжди на вимоги часу, перед виконавцями стоїть завдання – досягнути нове, не втративши старого, розширити робочий діапазон, не втративши тембру звуку»<sup>1</sup>. Саме такого роду констатацією професійно-виконавських критеріїв сучасного музиканта-трубача, висловленою відомим львівським трубачем, науковцем, викладачем Ігорем Семеновичем Гишкою, можна означити узагальнюючу ідею написання кваліфікаційної наукової праці Ло Чже «Трактовка партії соліста у жанрі українського концерту для труби другої половини XX – початку XXI століть в аспекті динаміки композиторського мислення», адже у домінанті наукових пошуків дисертанта постає багатоаспектність саме звуку сучасної професійної труби, у його можливо найбільш комплексній, багатогранно зумовленій репрезентанті – тембрі інструмента, що постає пролонгатором композиторської творчості крізь партію соліста у призмі жанру українського концерту для труби вищезначеного періоду.

---

<sup>1</sup> Гишка І. Звукоутворення як важлива складова технічної досконалості трубача (історія, теорія, методика, практика): монографія. Львів: АСВ, 2010. С. 22.

Досліджуючи специфіку звукового образу та драматичні функції партії соліста-трубача у жанрі сольного інструментального концерту в українській музиці, дисертантом актуалізується не лише інтерпретаційний потенціал тембру сучасної труби, але й максимального увиразнення набувають без виключення усі художньо-виражальні ресурси мідного духового інструмента, консолідуючи у такий спосіб калейдоскопічну цілісність його звукового іміджу.

Актуальність презентованого дослідження зумовлюється також висвітленням найбільш характерних рис, особливостей інтерпретаційного бачення партії соліста-трубача, у множинності жанрового простору трубного концерту саме українських композиторів – Є.Ф. Станковича, Л.М. Колодуба, Ж.Ю. Колодуб та ін. Винятково вдало означений вектор розкривається й у призмі регіонального аспекту дослідження, зокрема звернення дисертанта до творчого доробку відомих представників одеської композиторської школи, а саме – О. Красотова та О. Злотника.

На особливу відзнаку заслуговує ствердження толерантно виваженої позиції Ло Чже стосовно мистецьких напрацювань музикантів-духовиків радянського періоду – відомих виконавців, викладачів, композиторів, зокрема С.В. Болотіна й Т.О. Докшицера, що у часи сьогодення постає надзвичайно актуальним та неоднозначним питанням сфери сучасної музично-репертуарної політики в українському музичному мистецтві. Акцентуватимемо, що дисертант слушно виявляє українське культурно-мистецьке коріння вищезначених радянських митців, у такий спосіб повертаючи знаних особистостей академічного духового мистецтва у лоно української професійної музичної культури.

Визначаючи оцінку практичного значення презентованої кваліфікаційної наукової праці, дозволимо собі надати узагальнюючу характеристику аналізованої дисертації у наступному твердженні – практика, що випереджає методику та обрамляється наукою, – саме така магістрально-локанічна, винятково ємна характеристика постає по завершенні прочитання

дисертаційної роботи Ло Чже. Адже саме музичний твір, зацентруємо, у локусі його тембрового означення в партії сольної труби, постає генеруючою основою до відповідних методичних аспектів виконавської практики, й у подальшому, аналітичної роботи з порівняння, узагальнення та класифікації такого роду музичних композицій.

Фундаментальність вивчення предмету дослідження обґрунтовується багатовекторністю теоретичної бази наукової роботи, що у максимальній розгалуженості теоретичних праць, зумовлює деталізований, винятково кропіткий процес науково-пошукової діяльності здобувача. Насамперед, Ло Чже охоплює роботи з проблематикою музичного мислення композитора та виконавця, вивчає дослідження присвячені художньо-виразовим можливостям академічного духового інструментарію, аналізує праці з історії музичних жанрів та сучасних жанрових моделей, безумовно, увага науковця сягає поміж іншого й унікальності специфіки тембру труби у співставленні з її відповідними органологічними показниками. Окремим вектором у теоретичній базі дослідження постають наукові роботи присвячені висвітленню творчої індивідуальності видатних українських виконавців-трубачів, викладачів, науковців, талановитих організаторів багатогранного розвитку вітчизняного духового академічного музично-виконавського мистецтва.

Складно переоцінити наукову новизну презентованої праці. Дисертант не лише вводить до наукового обігу цілу низку концертів для труби українських композиторів другої половини XX – початку XXI століть, але й виявляє найбільш специфічні ознаки у трактовці тембру солюючого інструмента, як найбільш характерного репрезентанта звукообразу в композиторській творчості вищезначеного періоду.

За логікою наукового дослідження кваліфікаційна праця Ло Чже складається з трьох розділів, з яких перший присвячено висвітленню принципів композиторської інтерпретації сольної партії в українському концерті для труби в історико-теоретичному ракурсі. Специфіка звукового

образу сольного тембру в концертах для труби розглядається у другому розділі дисертації. Найбільше зацікавлення, на наш погляд, викликає третій розділ дослідження, в якому особливості композиторської інтерпретації партії сольного інструмента розкриваються у світлі жанрових метаморфоз українського концерту для труби, представлених з домінантою на аналізі Симфонії-концерті для труби з оркестром О. Красотова, Концерті для труби з оркестром О. Злотника, а також Концерті-рапсодії для труби з оркестром та фортепіано Є. Станковича.

Наголосимо, що структура кваліфікаційної наукової праці Ло Чже, у взаємодії розділів і підрозділів дослідження, локальних та підсумкових висновків, концептуально зумовлюється логікою стосовно досягнення мети наукової розвідки та, підкреслимо, вирішення низки науково-дослідницьких завдань, а також цілком відповідає заявленим хронологічним межам дослідження.

Особиста професійна зацікавленість теоретичними положеннями представленої наукової праці, активізувала низку запитань, а також зауважень до Ло Чже, що, акцентуватимемо, в жодній мірі не зменшують теоретичної та практичної цінності презентованої наукової роботи, а лише, наголосимо, генерують професійний, спеціалізований інтерес, зокрема у напрямі розвою подальших науково-дослідницьких ідей та звершень щодо пропонованої наукової теми.

### **Запитання.**

1. Спираючись на представлений аналіз найбільш знакових творів для труби українських композиторів у жанрі сольного інструментального концерту, не складно помітити, що Концерт для труби з оркестром О. Злотника ефектно вирізняється естрадною та, у певній мірі, джазовою стилістикою. Вочевидь, це позначається у партії сольної труби, в якій вже від початку представлення стилістично характерного сольного матеріалу, можемо констатувати нестандартність типу сольного-інструментального мелодико-тематичного викладення, полишеного моторно-ефектної блискучості, віртуозно-разючої

плакатності звучання, а також проникливої кантиленності, невимовної широти мелодичного вислову, натомість, наголосимо, представленого мотивно-строкатою скупістю інтонаційної амплітуди музичного вислову, певною алюзивністю, що генерує наступне запитання до Ло Чже. Які суто виконавські засоби художньої виразності, скажімо вібрато у різноманітті його видів, фразування у багатогранності його ритмо-інтонаційної акцентуації, можливо певні аплікатурні позиції та ін., набувають домінантного значення в усталенні вищезначеного лоскутно-структурованого, алюзивного типу тематичного викладу, на відміну від традиційно стверджених віртуозно-інкрустивного та полярного йому кантиленно-витонченого типів викладення сольного-інструментального тематизму?

2. Торкаючись питань виконавсько-технологічної спроможності, фізіологічно-технічної оснащеності соліста-трубача, дисертант слушно акцентує науково-дослідницькою увагою фундаментальність значення виконавського дихання музиканта-духовика, в аспекті, підкреслимо, лише його об'єму задля можливості виконання різноманітних мелодично-подовжених фраз. При цьому, здобувач не розкриває характерних особливостей у роботі виконавського дихання, які узагальнено можна означити у відповідних видах професійного виконавського дихання трубача, що і зумовлює наступне запитання до Ло Чже. Які види професійного виконавського дихання музиканта-трубача постануть найбільш пріоритетними в практиці виконання творів у жанрі сольного інструментального концерту, скажімо діафрагмальне, змішане, сучасне спинно-бокове або ж інші види професійного дихання трубача?

### **Зауваження.**

1. Стверджуючи як матеріал дослідження Концерт для трьох труб з оркестром Я. Лапинського, фундаментальність презентованої наукової розвідки було б значно поглиблено, додавши в роботу висвітлення деяких аспектів суто ансамблевої гри у сольному представленні звукообразу сучасної труби.

2. До зауважень також віднесемо відсутність подекуди стереотипності подання назви певної модифікації жанру сольного інструментального концерту, зокрема у словосполученні-назві «Концерт-рапсодія» для труби з оркестром та фортепіано Є. Станковича, що зустрічається у змінному варіанті «Рапсодія-концерт».

Наголосимо, що вищевказані запитання та зауваження щодо кваліфікаційної наукової роботи Ло Чже, не носять принципового та професійно безкомпромісного значення, а мають, акцентуватимемо, абсолютно уточнюючий та, передусім, сфокусовано доповнюючи-когнітивний характер.

Представлена до рецензування дисертація, підкреслимо, буде затребуваною не лише трубачами-виконавцями, -викладачами, та іншими представниками царини академічного духового музично-виконавського мистецтва, але й багатьма музикантами інших інструментальних спеціалізацій, а також композиторами, аранжувальниками, диригентами, музичними редакторами, музикознавцями, істориками, лекторами, культурологами, музичними видавцями тощо.

Підкреслимо, що за наслідками написання даної кваліфікаційної наукової праці опубліковано низку фахових наукових статей у спеціалізованих виданнях, що максимально віддзеркалюють основний зміст дисертаційної роботи. У представленій науковій праці не виявлено порушень академічної доброчесності.

Узагальнюючи, можна констатувати наступне, що поставлені завдання наукової розвідки вирішено у повному обсязі, а магістральна мета роботи досягнута. Таким чином, пропонована до аналітичного огляду дисертація Ло Чже є абсолютно завершеним науковим дослідженням та, зацентруємо, повністю відповідає всім вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Отже, підсумовуючи вищезначене зробимо наступні висновки. Дисертація Ло Чже «Трактовка партії соліста у жанрі українського концерту для труби другої половини XX – початку XXI століть в аспекті динаміки композиторського мислення», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» є винятково оригінальним, тематично цілісним, професійно актуальним та завершеним науковим дослідженням, що має вагому змістовну теоретичну та виконавсько-практичну цінність, насамперед, для виконавців-трубачів царини академічного духового музично-виконавського мистецтва та багатьох представників багатогранної сфери духового професійного виконавства, а також численних представників спеціалізованої музичної педагогіки, фахівців царини історії та теорії музичного мистецтва та є такою, що відповідає вимогам МОН України стосовно дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а її автор Ло Чже заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Доктор мистецтвознавства, професор,  
проректор з наукової, творчої  
та міжнародної діяльності  
Дніпровської академії музики

Валерій ГРОМЧЕНКО